

Monumentnummer*: 526089

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **10 mei 2002**
Kadaster deel/nr **82697/154**

*Woonplaats** **Breda** *Gemeente** **Breda** *Provincie** **Noord-Brabant**

Locatiennaam **Breda** *Locatieomschrijving*

*Kadastrale gemeente** **Breda** *Sectie** **B** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel*
4458

*Omschrijving***

Inleiding

De DIENSTWONING is gebouwd in 1890-1892 als dienstwoning voor de directeur van het voormalige Huis van Bewaring (de huidige penitentaire inrichting voor vrouwen), naar ontwerp van W.C. Metzelaar.

De aanbouw tegen de zuidelijke zijgevel is uit ca. 1910.

Het gebouw is opgenomen in de uit 1964-65 daterende ringmuur, die van stedenbouwkundig belang is voor het gesloten karakter van het terrein van het Huis van Bewaring.

De bescherming omvat uitsluitend het uitwendige aspect.

Omschrijving

Rechthoekig tweelaags woonhuis met een zadeldak evenwijdig aan de straat tussen tuitgevels. Het dak is belegd met grijze kruispannen. Tegen de zuidgevel staat een rechthoekige tweelaagse aanbouw met een plat dak.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het huis is opgetrokken uit handgevormde rode baksteen, gemetseld in kruisverband. De enige versiering bestaat uit donkere banden en strekken, die overigens bij herstellingen gedeeltelijk zijn verdwenen. Voor de plint, de goot, gootconsoles en dekplaten van de tuitgevels is hardsteen gebruikt.

In de getoogde muuropeningen van de voorgevel bevinden zich zesruits schuifvensters. De voordeur is recent vernieuwd. Aangezien het pand reeds van oorsprong deel uitmaakt van de ommuring, is de achtergevel nagenoeg blind. De tweelaagse aanbouw heeft eveneens bakstenen gevels in een sober karakter. In voor- en zuidgevel bevinden zich zesruits schuifvensters en samengestelde vensters.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het gebouw maakt deel uit van een complex met cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de rechtspraak en de visie van de overheid op de omgang met gedetineerden in de late negentiende eeuw; het is van belang als bijzondere uitdrukking van de typologische ontwikkeling van de gevangenis met nevengebouwen, in het bijzonder de uitwerking van het panopticale type; het is van belang als bijzondere uitdrukking van de technische ontwikkeling van de constructies in ijzer en hout.

Het heeft architectuurhistorische waarden: het is van belang voor de geschiedenis van de architectuur en bouwtechniek vanwege de toepassing van voor de tijd geavanceerde technische mogelijkheden; het is van bijzonder belang in het oeuvre van de architecten J.F. en W.C. Metzelaar; het is van belang wegens de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp; het is van belang wegens de bijzondere samenhang tussen exterieur en interieuronderdelen.

Het heeft ensemblewaarden: het is van belang als essentieel onderdeel van een groter geheel, de singelbebouwing en de stadsuitleg van Breda, die cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van nationaal belang is; het heeft bijzondere betekenis wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling van de stad en heeft tevens betekenis voor het aanzien van de stad.

Gaafheid/herkenbaarheid: het is van belang wegens de architectonische gaafheid van ex- en interieur; het is van belang wegens de architectonische kwaliteit en de samenhang van de samenstellende onderdelen (hoofd- en bijgebouwen, hekwerken, e.d.).

Zeldzaamheid: het is van belang als onderdeel van een belangwekkende en samenhangende typologische reeks van gebouwen die hiërarchisch gezien uiteenlopen van gevangenis en gerechtsgebouw tot dienstwoningen.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Direkteurswoning